

V Bruseli 26. mája 2025
(OR. en)

9393/25

DEVGEN 74
FIN 555
ACP 30
RELEX 653

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	26. mája 2025
Komu:	Delegácie

Č. predch. dok.:	7798/25 + ADD 1
------------------	-----------------

Predmet:	Výročná správa za rok 2024 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie v roku 2023 – závery Rady (26. mája 2025)
----------	--

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o výročnej správe za rok 2024 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie v roku 2023, ktoré Rada schválila na svojom 4 099. zasadnutí 26. mája 2025.

**Výročná správa za rok 2024 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie
v roku 2023**

Záver Rady

1. Rada pripomína, že v kontexte čoraz nepredvídateľnejšieho globálneho prostredia je dôležité posilňovať medzinárodné partnerstvá EÚ. Kľúčovými nástrojmi na podporu partnerstiev založených na spoločných záujmoch a zodpovednosti vo všetkých rozmeroch udržateľného rozvoja sú nástroje vonkajšej činnosti EÚ, európska finančná štruktúra pre rozvoj (EFAD) a stratégia Global Gateway, pričom okrem iného sa nimi podporuje vykonávanie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a Parížskej dohody. V strategickom záujme EÚ je tiež presadzovať demokratické hodnoty, ľudské práva a medzinárodné právo, podporovať mier a stabilitu a presadzovať politické priority EÚ vrátane podpory globálneho poriadku založeného na pravidlách a hodnotách, ktorého hlavnou zásadou je multilateralizmus a v centre ktorého stojí OSN. Vonkajšia činnosť EÚ týmto spôsobom podporuje geopolitickú úlohu a vplyv EÚ, posilňuje jej strategický globálny dosah, konkurencieschopnosť EÚ a hospodársku bezpečnosť tak pre EÚ, ako aj jej partnerov, a to aj prostredníctvom prístupu Tím Európa.
2. Rozvojová spolupráca a medzinárodné partnerstvá EÚ sú viacrozmerným úsilím. Vzhľadom na vyvíjajúce sa medzinárodné prostredie by EÚ mala byť pripravená prispôbiť a zdokonaľiť svoj prístup k nástrojom vonkajšej činnosti, a to aj zabezpečením súladu s politickými prioritami EÚ a podporou účinného multilateralizmu. Na základe výsledkov dosiahnutých v rámci stratégie Global Gateway by mal byť súkromný sektor viac zapojený do činností rozvojovej spolupráce na miestnej úrovni v partnerských krajinách na základe užšej spolupráce medzi delegáciami EÚ a veľvyslanectvami členských štátov EÚ.

3. Rada konštatuje, že EÚ a jej členské štáty sú spoločne najväčším svetovým rozvojovým partnerom, ktorý poskytuje 42 % celosvetovej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA), ako aj najväčším obchodným blokom a významným svetovým poskytovateľom humanitárnej pomoci. EÚ a členské štáty prostredníctvom prístupu Tím Európa zachraňujú životy, zmierňujú utrpenie, prispievajú k udržateľnému rozvoju, odstraňovaniu chudoby, znižovaniu nerovností a k mieru a stabilite, a to aj prostredníctvom prepojenia medzi rozvojom, humanitárnou pomocou a mierom, ako aj prostredníctvom boja proti zmene klímy a strate biodiverzity.
4. Rada zdôrazňuje, že súdržnosť medzi rozvojovou, zahraničnou, klimatickou, hospodárskou, obchodnou, bezpečnostnou, obrannou a migračnou politikou EÚ, ako aj jej vnútornými politikami vo všeobecnosti by sa mala ďalej rozvíjať v súlade s príslušnými právomocami a vo vhodných prípadoch by sa mala uľahčovať prostredníctvom jej vonkajších finančných nástrojov.
5. Rada víta výročnú správu za rok 2024 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie v roku 2023 a skutočnosť, že správa sa usiluje ukázať, ako vonkajšia činnosť EÚ prispieva k vykonávaniu politických priorít EÚ. Správa sa venuje kľúčovým aspektom finančnej podpory EÚ v roku 2023 určenej na medzinárodné partnerstvá, európsku susedskú politiku, humanitárnu pomoc a civilnú ochranu, politiku rozširovania EÚ, mier, bezpečnosť a obranu, reakciu a pripravenosť na krízy a podporovanie geostrategických cieľov EÚ. Rada vyzýva Komisiu, aby ďalej podávala správy o finančných a investičných operáciách, na ktoré sa vzťahuje záruka pre vonkajšiu činnosť, ako sa odporúča v stanovisku Európskeho dvora audítorov 03/2024, a o odporúčaní, ktoré Európsky dvor audítorov uviedol vo svojich správach a stanoviskách. Rada oceňuje včasné uverejnenie správy v súlade s článkom 41 nariadenia o Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) – Globálna Európa.
6. Rada zdôrazňuje význam tejto správy pre transparentnosť a zodpovednosť vonkajšej činnosti EÚ, pretože správa poskytuje základné informácie na vykonávanie jej politického riadenia. Rada uznáva dôležitú úlohu, ktorú výročné správy a súvisiaci systém monitorovania a hodnotenia zohrávajú pri posudzovaní pokroku EÚ pri vykonávaní Agendy 2030 a Parížskej dohody. Rada zdôrazňuje význam podávania správ o výsledkoch.

7. Rada víta podávanie správ o vykonávaní stratégie Global Gateway na podporu rozvojovej politiky EÚ a iných politických cieľov EÚ, ako aj o výsledkoch dobre koordinovaného prístupu Tím Európa vrátane vykonávania iniciatív Tímu Európa. Rada nabáda Komisiu a členské štáty, aby podľa potreby naďalej uvádzali príklady projektov v rámci stratégie Global Gateway s cieľom lepšie zviditeľniť vykonávanie tejto stratégie. Rada zdôrazňuje význam spolupráce EÚ so súkromným sektorom, a to aj s cieľom zvýšiť investície do udržateľného rozvoja a posilniť konkurencieschopnosť EÚ. Rada oceňuje úsilie, ktoré sa vyvíja pri vykonávaní stratégie Global Gateway, vrátane schválenia hlavných projektov, prvého fóra Global Gateway a spustenia projektu koridor Lobito.
8. Rada oceňuje, že v správe sa uvádza podpora, ktorú EÚ naďalej poskytuje pri riešení dôsledkov neospravedlniteľnej, nevyprovokovanej a nezákonnej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, vrátane podpory Ukrajine a najviac zasiahnutým partnerom v jej blízkosti, ako aj partnerským krajinám zo zvyšku sveta. EÚ bude i naďalej úzko spolupracovať s Ukrajinou a Moldavskou republikou a podporovať reformné úsilie, ktoré vyvíjajú na svojej európskej ceste. Rada zdôrazňuje, že podpora, ktorú EÚ poskytuje ďalším partnerským krajinám, najmä najmenej rozvinutým krajinám a najzraniteľnejším a nestabilným krajinám, je aj naďalej silná. Rada tiež pripomína význam humanitárnej pomoci, ktorá sa v roku 2023 poskytovala bezpečným a neobmedzeným spôsobom a v súlade s humanitárnymi zásadami Pásmu Gazy, Sudánu a ďalším oblastiam zasiahnutým konfliktom.
9. Rada pripomína význam partnerského prístupu, pričom zdôrazňuje zodpovednosť a pravidelný politický dialóg s partnerskými krajinami. Rada zdôrazňuje význam samitu EÚ – CELAC a samitu západného Balkánu pre angažovanosť EÚ v oblasti vonkajších vzťahov. Rada víta Samojskú dohodu¹ ako prostriedok na posilnenie spolupráce v oblasti demokracie a ľudských práv, makroekonomickej stability, hospodárstva a obchodu, prechodu na zelenú energiu, migrácie a mobility. Rada víta aj Memorandum o porozumení o strategickom a globálnom partnerstve Európskej únie s Tuniskom.

¹ Dohoda o partnerstve medzi EÚ a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej.

10. Rada oceňuje, že v správe sa predstavuje podpora EÚ zameraná na ľudský rozvoj, najmä zdravie a vzdelávanie, boj proti nerovnostiam vrátane rodovej nerovnosti, potravinovú bezpečnosť a výživu, energetiku a nové výzvy, ako aj podpora a záväzky týkajúce sa financovania súvisiaceho s klímou a ochrany biodiverzity. Rada zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa v záujme riešenia zmierňovania zmeny klímy aj adaptácie na ňu navýšilo financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy, a to aj prostredníctvom mobilizácie prostriedkov zo súkromných zdrojov, a aby sa dostalo k najzraniteľnejším komunitám vrátane najmenej rozvinutých krajín, malých ostrovných rozvojových štátov a vnútrozemských rozvojových krajín. Rada konštatuje, že vážnou prekážkou udržateľného rozvoja je korupcia, a zdôrazňuje, že pre zvýšenie transparentnosti a efektívnosti má zásadný význam úsilie v oblasti boja proti korupcii. Rada tiež uznáva význam miestnej zodpovednosti a konštatuje, že hlavnú zodpovednosť za svoj rozvoj nesú partnerské krajiny.
11. Rada víta pozornosť, ktorá sa v správe venuje migrácii a nútenému vysídľovaniu, a pripomína, že je dôležité navrhnuť, financovať a vykonávať iniciatívy EÚ zamerané najmä na riešenie neoprávnenej migrácie a núteného vysídľovania vrátane riešenia ich základných príčin, podpory hostiteľských komunit a posilnenia spolupráce v oblasti návratu, readmisie a udržateľnej reintegrácie, ako aj maximalizácie vplyvu legálnej migrácie na rozvoj v súlade s vnútroštátnymi právomocami. Rada nabáda Komisiu, aby naďalej zdôrazňovala podporu EÚ pri riešení týchto výziev.
12. Rada oceňuje, že správa sa zameriava na podporu digitálnej transformácie partnerských krajín zo strany EÚ, ktorej základným predpokladom je bezpečná a spoľahlivá digitálna infraštruktúra. Rada víta pozornosť, ktorá sa venuje činnostiam centra digitalizácie pre rozvoj (centrum D4D) pri aktívnej podpore modelu digitálnej transformácie EÚ zameraného na človeka v partnerských krajinách, ako aj zvýšenú pozornosť, ktorú Komisia venuje kybernetickej odolnosti, budovaniu kybernetických kapacít a umelej inteligencii.

13. Rada zdôrazňuje význam monitorovania vplyvu a skutočnosť, že je dôležité zabezpečiť, aby sa pomocou nástrojov vonkajšej činnosti EÚ účinne plnili všetky ciele stanovené v ich príslušných právnych rámcoch a politických a strategických usmerneniach Rady. Rada oceňuje úsilie vynaložené na to, aby sa v rokoch 2021 – 2023 splnilo 35,5 % celkových záväzkov v oblasti ODA na podporu sociálnej ochrany a ľudského rozvoja, 15,0 % celkových záväzkov na projekty súvisiace s migráciou a núteným vysídľovaním, 12,9 % na podporu vzdelávania, 22,1 % na podporu ľudských práv, demokracie a dobrej správy vecí verejných, ako aj trend smerujúci k tomu, aby 85 % opatrení prispievalo k rodovej rovnosti. Rada berie na vedomie pokrok dosiahnutý pri plnení inštitucionálnych a strategických cieľov Komisie stanovených v Akčnom pláne EÚ pre rodovú rovnosť III – ambiciózný program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ, ako sa uvítalo v záveroch predsedníctva a ako sa uvádza vo výročnej správe. Rada vyzýva Komisiu, aby pokračovala vo svojom neustálom úsilí o dosiahnutie cieľa v oblasti klímy a cieľa G2 v oblasti rodovej rovnosti v rámci nástroja NDICI – Globálna Európa a aby naďalej Rade každoročne poskytovala aktuálne informácie. Rada žiada Komisiu, aby v budúcich správach zdôraznila údaje o všetkých cieľoch, ako aj o opatreniach EÚ v najmenej rozvinutých krajinách.
14. Rada víta rozmanitosť nástrojov a spôsobov vykonávania, ktoré sú stanovené v nástrojoch vonkajšej činnosti, ako prínos pre medzinárodné partnerstvá EÚ. Táto rozmanitosť umožňuje EÚ navrhovať vhodné a flexibilné odpovede na globálne výzvy a prijímať individualizované a diferencované prístupy, čím sa posilňuje postavenie EÚ ako spoľahlivého partnera. Rada uznáva význam spolupráce s rôznymi vykonávacími partnermi vrátane európskych rozvojových finančných inštitúcií, rozvojových agentúr a agentúr na podporu exportu, ako aj využívania širokej škály spôsobov spolupráce, ako je technická spolupráca, partnerské výmeny, technická pomoc, twinning, rozpočtová podpora, projektová podpora, financovanie organizácií občianskej spoločnosti a miestnych aktérov, kombinované financovanie a investičné nástroje.
15. Rada oceňuje neustále zlepšovanie podávania správ zo strany útvarov Komisie a ESVČ o konkrétnych výsledkoch projektov a programov EÚ vrátane príloh o výsledkoch a finančných príloh, ako aj neustálu aktualizáciu online iniciatív Tímu Európa a sledovania spoločného programovania. Rada okrem toho víta nové prílohy venované rozpočtovej podpore a nový oddiel o EFAD. Rada nabáda Komisiu, aby do ďalšej správy zahrnula krátke všeobecné posúdenie stavu vykonávania plánu EFAD.

16. Rada nabáda vysokú predstaviteľku, aby vyzvala delegácie EÚ, aby v plnej miere vykonávali svoju koordinačnú úlohu pre Tím Európa, a to prostredníctvom úzkeho zapojenia rezidentských i nerezidentských veľvyslanectiev členských štátov.
17. Rada zdôrazňuje, že je potrebné ďalej posilňovať komunikačné činnosti, a to aj prostredníctvom úzkej koordinácie na úrovni partnerských krajín medzi delegáciami EÚ a veľvyslanectvami členských štátov, a zároveň zohľadňovať špecifiká jednotlivých krajín a regiónov. Rada víta usporadúvanie politických misií na vysokej úrovni v rámci koncepcie Tím Európa s cieľom prispieť k zviditeľneniu EÚ a jej členských štátov ako spoľahlivých a dôveryhodných partnerov v záujme udržateľného rozvoja. Rada podporuje aj činnosti zamerané na boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu, a to aj dezinformáciám.
18. Rada víta úsilie o presadzovanie rovnosti príležitostí a splnenie požiadaviek na prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím.
19. Rada vyzýva na kolektívnu úvahu o budúcom formáte správy s cieľom zlepšiť včasnú dostupnosť údajov, uľahčiť komunikáciu o výsledkoch a zároveň zachovať dôležitú úlohu správy pri zabezpečovaní zodpovednosti. V tejto súvislosti zdôrazňuje aj význam porovnateľnosti údajov v priebehu rokov.
